

Vrouwelijke statushouders en nareizigers

Kennisplatform Integratie & Samenleving (KIS) heeft drie participatieprofielen samengesteld over diverse groepen vrouwen met een migratieachtergrond. In deze profielen staat feitelijke informatie voor gemeenten en hun ketenpartners die beleid en uitvoering van arbeidsmarkttoeleiding en reïntegratie van deze vrouwen willen (door)ontwikkelen. De andere 2 profielen gezinsmigranten en oudkomers kunt u downloaden op kis.nl.

Introductie

Vrouwelijke statushouders zijn vrouwen die sinds 2014 in Nederland zijn gevestigd en een verblijfsvergunning asiel hebben ontvangen van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). In vrijwel alle gevallen gaat het om een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd.¹ Deze tijdelijke verblijfsvergunning van vijf jaar stelt statushouders in staat om een leven op te bouwen in Nederland. Een deel van deze vrouwelijke statushouders zijn 'nareizigers': een echtgenoot/partner, ouder of het (pleeg)kind van een statushouder die bij hem/haar in Nederland wil komen wonen. Nareizigers krijgen een asielvergunning die is afgeleid van de vergunning van de statushouder die al eerder in Nederland woonde.

Er zijn meer mannelijke dan vrouwelijke statushouders in Nederland. Het aandeel vrouwen nam wel toe tussen 2014 en 2016: van 37% in 2014 naar 41% in 2016². Deze lichte stijging is het gevolg van de toename van het aantal nareizigers, dat voor een groot deel uit vrouwen bestaat.

Vrouwelijke statushouders tussen de 18 en 65 jaar zijn inburgeringsplichtig.³ In principe hebben ze drie jaar de tijd om hun inburgeringsexamen te halen. Als nieuwkomers het inburgeringsexamen hebben gehaald en aan andere volwaardigheden hebben voldaan (waaronder dat de reden waarom iemand asiel heeft gekregen nog steeds bestaat), kan een verblijfsvergunning worden omgezet in een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd. Met een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd heeft iemand bijna dezelfde rechten als iemand met de Nederlandse nationaliteit. De belangrijkste verschillen zijn dat deze persoon niet mag stemmen bij nationale verkiezingen en niet mag werken in bepaalde bijzondere (overheids)sectoren, zoals de politie of het leger. Daarvoor moet een statushouder eerst de Nederlandse nationaliteit aanvragen.

Demografische kenmerken

Herkomst

De meeste vrouwelijke statushouders komen uit Syrië, Eritrea, Irak, Afghanistan en Iran. Onder de 89.000 personen die in 2014, 2015 of 2016 een verblijfsvergunning asiel kregen in Nederland, waren 35.000 vrouwen.

Leeftijd

Ongeveer de helft van alle personen die in 2014 en 2015 asiel aanvroegen, was op het moment van aankomst in Nederland jonger dan 25 jaar.⁴ 61% van de asielzoekers is tussen de 18 en 45 jaar oud als ze een asielvergunning krijgen. Met name de asielzoekers afkomstig uit Eritrea zijn jong: in 2014 en 2015 was meer dan de helft van hen tussen de 12 en 24 jaar oud.⁵

1 Sociaal en Cultureel Planbureau (2020). Syrische statushouders op weg in Nederland: de ontwikkeling van hun positie en leefsituatie. Den Haag: SCP.

2 Sociaal en Cultureel Planbureau, *ibid.*

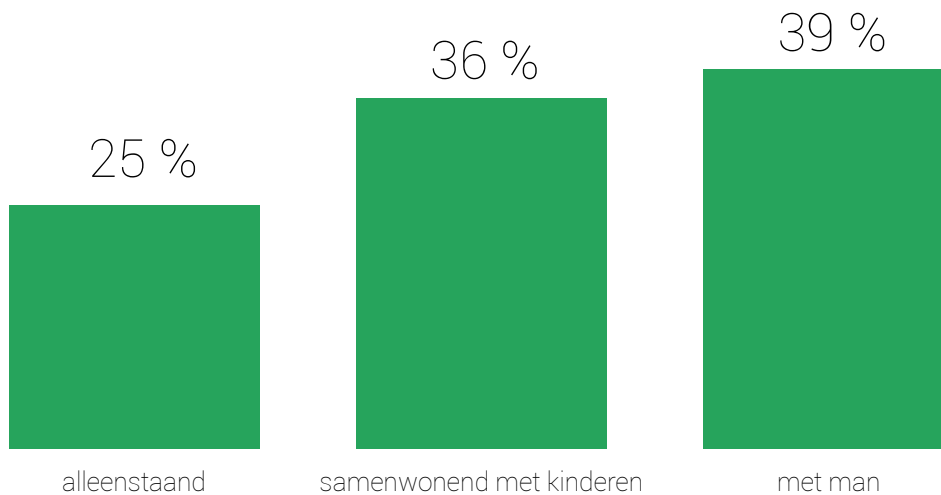
3 DUO (2020). Voortgangscijfers inburgering totaal Nederland. Geraadpleegd 1 juli 2020 via www.duo.nl/data/Totaal%20Nederland.pdf.

4 Centraal Bureau voor de Statistiek (2019). *Asiel en integratie 2019*. Cohortonderzoek asielzoekers en statushouders. Den Haag/Heerlen/Bonaire: CBS.

5 Centraal Bureau voor de Statistiek, *ibid.*

Huishoudenssamenstelling

Huishoudenssamenstelling

Gezien de jonge leeftijd van (recente) vrouwelijke statushouders, hebben velen van hen kinderen of de wens om op korte termijn een gezin te stichten. Zo heeft 36% van de Syrische statushouders die in 2016 een verblijfsvergunning heeft gekregen – in de cijfers wordt geen onderscheid gemaakt naar sekse – een thuiswonend kind of kinderen. Een kwart van alle Syrische statushouders is alleenstaand. Bij overige statushouders is er een relatief grotere groep alleenstaanden (34% in 2016) die overigens sinds 2014 van jaar op jaar wat afneemt vanwege het grotere aantal nareizigers en gezinsherenigers in 2015 en 2016.

Religie

Het merendeel van de Syrische vrouwelijke statushouders is moslim (81%). Uit onderzoek blijkt dat vrouwen iets meer belang hechten aan hun geloof dan mannen, maar minder vaak de moskee bezoeken; voor vrouwen is het wekelijkse bezoek aan de moskee geen religieuze plicht. In het algemeen geldt dat Syrische moslims minder vaak bidden dan Marokkaanse moslims, maar vaker dan Turkse.⁶

Over Eritrese statushouders zijn geen zogenoemde 'genderspecifieke' kenmerken bekend wat betreft hun geloofsovertuiging. Wel blijkt uit onderzoek dat het merendeel van de Eritrese statushouders in Nederland, zowel mannen als vrouwen, het Eritrees-orthodoxe geloof aanhangt. Het geloof speelt bij veel Eritrese nieuwkomers een belangrijke rol in hun leven, zeker wanneer ze pas kort in Nederland zijn. Het geloof en de kerk biedt houvast en in de kerk treffen Eritrese statushouders hun (voormalige) landgenoten. Zo biedt de kerk als ontmoetingsplaats een informeel netwerk voor informatie en hulp.⁷

6 Sociaal en Cultureel Planbureau, *ibid.*

7 Sociaal en Cultureel Planbureau, *ibid.*

Opleiding(sniveau)

Opleidingsniveau bij vestiging in Nederland

Het opleidingsniveau van vrouwelijke statushouders is zeer divers. Van de Syrische statushouders, zowel mannen als vrouwen, heeft de helft een diploma van het lager middelbaar onderwijs of lager. 31% heeft een diploma van het hoger middelbaar en beroepsonderwijs en 20% van de Syriërs heeft een diploma voor het hoger onderwijs⁸. Het idee dat de Syrische groep dus overwegend uit hoogopgeleiden bestaat, klopt niet. Statushouders afkomstig uit Eritrea hebben veelal een (zeer) laag opleidingsniveau.⁹ Dit komt doordat Eritreeërs door de gebrekkige infrastructuur, taboes en de noodzaak om te gaan werken vaak al na het basisonderwijs moeten stoppen met hun opleiding.

Onderwijs in Nederland

Wanneer volwassen Syrische statushouders langer in Nederland zijn, volgen ze steeds meer onderwijs, blijkt uit een cohortstudie naar Syrische statushouders in Nederland. Van de 18- tot 30-jarige Syrische statushouders, zowel mannen als vrouwen, volgde 4% onderwijs het eerste jaar nadat zij hun vergunning kregen. Dit steeg tot 22% vier jaar na het verkrijgen van een vergunning. Deze stijging is ook te zien bij statushouders uit andere herkomstlanden. De stijging is voor een deel te verklaren doordat zij eerst het verplichte inburgeringstraject volgen. Een groot deel van de 12-18-jarige Syrische statushouders volgt onderwijs op mbo-niveau, doorgaans op mbo-1-niveau. Daarna vervolgen veel statushouders het onderwijs op mbo-2-4-niveau. Twee ontwikkelingen zijn zorgelijk: een aanzienlijk deel van de jongeren die als 17-jarigen een verblijfsvergunning kregen, verlaat het onderwijs zonder startkwalificatie zodra zij 18 zijn. Verder stromen kinderen van statushouders veel vaker dan kinderen gemiddeld in Nederland door naar het praktijkonderwijs.¹⁰

Nederlandse taal

Uit onderzoek naar Syrische statushouders weten we dat steeds meer statushouders hun taal cursus afronden en ook slagen voor hun inburgeringsexamen. Wel hebben vrouwelijke Syriërs minder vaak de taal cursus afgerond. In 2019 had 49% van de Syrische vrouwen de taal cursus gevolgd en afgerond, bij de Syrische mannen was dat 56%. De beheersing van de Nederlandse taal is in de afgelopen jaren wel verbeterd. In 2017 gaven Syrische statushouders gemiddeld een 4,8 voor hun beheersing van het Nederlands, in 2019 ligt dit gemiddelde cijfer op 5,6 (op een schaal van 1-10).¹¹ Genderspecifieke cijfers zijn daarover niet bekend.

8 Sociaal en Cultureel Planbureau, *ibid.*

9 Sociaal en Cultureel Planbureau (2018). *Eritrese statushouders in Nederland*. Den Haag: SCP.

10 Sociaal en Cultureel Planbureau (2020), *ibid.*

11 Sociaal en Cultureel Planbureau, *ibid.*

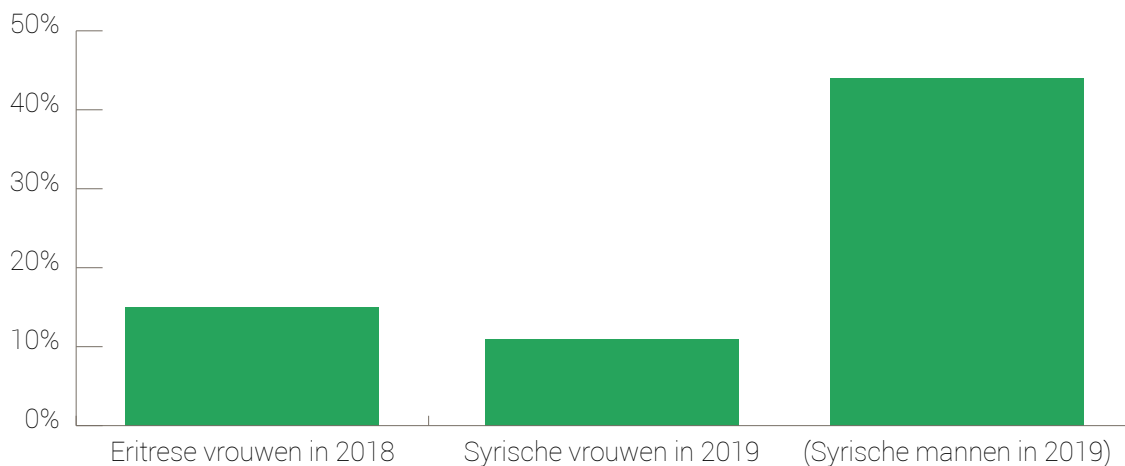

Arbeidsmarktpositie

De arbeidsparticipatie van vrouwelijke statushouders in Nederland is laag. In 2018 had 18% van de Eritrese vrouwen tussen de 20 en 65 jaar werk.¹² In 2019 had 11% van de vrouwelijke Syrische statushouders betaald werk. In 2017 was dat nog 4%. Het aandeel Syrische vrouwen dat werkt, is lager dan het aandeel mannen: 44% van de Syrische mannen werkte in 2019. Het aandeel werkende Syrische vrouwen is tussen 2017 en 2019 ook iets minder snel gestegen dan bij de mannen. Syriërs die als eerste aanvrager naar Nederland zijn gekomen, hebben vaker werk dan degenen die als nareiziger, vaak vrouw en kort(er) in Nederland, naar Nederland zijn gekomen. De arbeidsparticipatie van nareizigers is in 2019 laag maar stijgt ook minder snel dan bij de Syriërs die de eerste aanvraag hebben gedaan.¹³

Arbeidsparticipatie (vrouwelijke) statushouders

Bijstandsuitkering

Wanneer statushouders zelfstandig in een gemeente wonen, kunnen ze, als zij (nog) geen inkomen uit werk hebben, een bijstandsuitkering aanvragen. Zij vallen daarmee onder de Participatiewet. Deze wet heeft als doel zo veel mogelijk mensen deel te laten nemen aan de arbeidsmarkt. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wet en het ondersteunen van statushouders richting werk.¹⁴ Statushouders die niet werken, ontvangen in principe een bijstandsuitkering. Van de Eritrese vrouwen tussen de 20 en 65 jaar, ontving in 2018 80% een uitkering.¹⁵ Uit onderzoek onder Syrische statushouders blijkt dat vrouwen iets vaker dan mannen een bijstandsuitkering ontvangen. Van de vrouwelijke Syriërs die in 2014 in Nederland aankwamen, heeft in 2018 74% een bijstandsuitkering. Wel is te zien dat het

12 Centraal Bureau voor de Statistiek (2020). Jaarrapport Integratie 2020. Den Haag: SCP.

13 Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), *ibid.*

14 Tinnemans, K., Gent, E. van, Avrić, B., & Groot, N. de (2020). Wat werkt bij het bevorderen van arbeidsparticipatie van statushouders? Utrecht: Kennisplatform integratie & Samenleving.

15 Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), *ibid.*

percentage van bijstandsuitkeringen daalt naarmate statushouders hier langer zijn. Zo hadden de Syrische vrouwen die zich in 2014 in Nederland vestigden in 2016 nog 93% een uitkering. Als we naar de verschillen tussen groepen kijken dan is de bijstandsafhankelijkheid bij Eritreeërs (zowel mannen als vrouwen) het hoogst: ongeveer 70% heeft drie jaar na het verkrijgen van zijn of haar vergunning een uitkering of pensioen als inkomstenbron. Van de Afghaanse statushouders heeft na drie jaar 42% een uitkering.¹⁶

Belemmeringen voor (arbeids)participatie

De groep vrouwelijke statushouders en nareizigers is divers. De volgende vier belemmeringen voor (arbeids)participatie *kunnen* door (een deel van) hen worden ervaren.

1. Minder in beeld bij gemeente

De lage arbeidsparticipatie van vrouwelijke statushouders heeft niet alleen te maken met dat een groot deel van hen een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft, maar ook omdat gemeenten zich om diverse redenen meer richten op mannelijke dan op vrouwelijke statushouders.¹⁷ Uit onderzoek onder Syrische statushouders blijkt dat vrouwen minder vaak contact hebben met een klantmanager dan mannen: 36% van de vrouwen, 50% van de mannen.¹⁸ Dit ondersteunt het beeld dat vrouwen het risico lopen om minder in beeld te zijn bij de gemeente.

De begeleiding van de klantmanager richt zich vaak onbewust op de meest kansrijke persoon in het gezin. Vaak wordt gedacht dat dit de man is omdat hij meer werkervaring heeft of omdat ervan uit wordt gegaan dat de vrouw voor de kinderen zorgt. In het geval van een gezinsuitkering vinden de gesprekken over werken vaak (in eerste instantie) plaats samen met de man, die als hij al langer in Nederland is of (beter) Engels spreekt soms ook optreedt als tolk. In deze gespreksetting blijkt de man vaak het voortouw te nemen en niet zelden verwoordt hij dat buitenshuis werken voor zijn vrouw niet de bedoeling is. Voor klantmanagers is het vaak lastig te beoordelen in hoeverre vrouwelijke statushouders willen werken. Mannelijke statushouders zijn vaak ook wat langer in Nederland dan hun partner, die vaak als nareiziger naar Nederland is gekomen. Hierdoor hebben ze mogelijk een voorsprong als het gaat om de beheersing van de Nederlandse taal en zijn zij hier meer 'thuis' dan hun net gearriveerde partner.¹⁹ Wanneer een van de partners een baan heeft gevonden, gaat het gezin uit de bijstand. Dit betekent dat ook het traject van de andere partner, vaak de vrouw, vroegtijdig wordt afgebroken en dat de vrouw geen begeleiding meer ontvangt. De vrouwelijke statushouder verdwijnt dan meestal uit beeld bij de gemeente.²⁰

16 Sociaal en Cultureel Planbureau, *ibid.*

17 Gruijter, M. de, & Razenberg, I. (2019). *Work first, vrouwen later? Arbeidstoeleiding van vrouwelijke statushouders*. In: *Beleid en Maatschappij*, 2019 (46) 1, pp. 7-22.

18 Sociaal en Cultureel Planbureau, *ibid.*

19 Gruijter, M. de, & Razenberg, I., *ibid.*

20 Verloove, J., & Vries, S. de (2020). *Ondersteuning bij de arbeidstoeleiding van vrouwelijke statushouders. Antwoord op veelgestelde vragen van gemeenten*. Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving.

2. Willen minder vaak werken en zijn minder vaak op zoek naar werk

Uit onderzoek onder Syriërs komt naar voren dat mannen (56%) vaker aangeven te willen werken dan vrouwen (36%). Vrouwen (32%) zoeken ook minder vaak naar werk dan mannen (53%). Mannen en vrouwen hebben vaak dezelfde redenen waarom ze (nog) niet willen werken. De belangrijkste reden is het niet goed spreken van de Nederlandse taal. Uit KIS-onderzoek blijkt dat vrouwelijke statushouders wel vaak aangeven dat ze willen werken, maar sommigen maken het voorbehoud dat zij nog willen wachten tot zij beter Nederlands spreken of tot de kinderen wat ouder zijn.²¹

3. Grotere afstand tot de arbeidsmarkt

De grotere afstand tot de arbeidsmarkt van een deel van de vrouwelijke statushouders heeft te maken met de volgende factoren:

- Vrouwelijke statushouders hebben vaak weinig tot geen (relevante) werkervaring in het land van herkomst en daardoor geen concreet beeld van wat hun mogelijkheden in Nederland zijn.
- Veel vrouwen (die een gezin hebben) stellen hun gezin voorop: eerst de kinderen naar school, de man aan het werk en een stabiele thuissituatie creëren.
- De eerste jaren ligt de nadruk op het halen van de inburgering en het leren van de Nederlandse taal.
- Traditionele rolverdeling in gezinnen waarbij vrouwen het leeuwendeel van de zorg voor het gezin op zich nemen.²² Soms worden die rolpatronen bij aankomst in Nederland in het begin voortgezet.
- Psychische en fysieke klachten kunnen een rol kunnen spelen. Zo is bekend dat meer vrouwen dan mannen tijdens hun vlucht te maken hebben gehad met (seksueel) geweld.²³

4. Arbeidsmarktdiscriminatie

Uit jarenlang onderzoek is gebleken dat discriminatie op de Nederlandse arbeidsmarkt een hardnekkig probleem is. Mensen met een Midden-Oosterse, (Noord-)Afrikaanse of Latijns-Amerikaanse herkomst worden het meest gediscrimineerd op de Nederlandse arbeidsmarkt. Zij worden minder vaak uitgenodigd voor sollicitaties dan mensen zonder migratieachtergrond, zelfs wanneer ze over exact dezelfde competenties beschikken.²⁴ Voor vrouwelijke statushouders die stappen willen maken richting een (betaalde) baan kan discriminatie een belemmering vormen.²⁵

21 Gruijter, M. de, & Hermans, L. (2019). *Op weg naar werk? Vrouwelijke statushouders en gemeenten over kansen en belemmeringen bij statushouders*. Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving.

22 Sociaal en Cultureel Planbureau (2018). *Syriërs in Nederland. Een studie over de eerste jaren van hun leven in Nederland*. Den Haag: SCP.

23 Amnesty (2016, 18 januari). *Vrouwen op de vlucht naar Europa slachtoffer van seksueel geweld en uitbuiting*. Geraadpleegd 1 juli 2020 via www.amnesty-international.be.

24 Thijssen, L., Coenders, M. en Lancee, B. (2019). *Etnische discriminatie op de Nederlandse arbeidsmarkt*. *Mens en Maatschappij*, 94 (2), 141 – 176.

25 Merkens, N. (2020). *Op weg naar een discriminatievrije arbeidsmarkt*. Den Haag: VNG.

Leefsituatie

Psychische en fysieke gezondheid

Onderzoek wijst uit dat fysieke en mentale klachten de arbeidsparticipatie van statushouders belemmeren.²⁶ Gezondheidsproblemen komen bij statushouders heel veel voor en deze zijn ook in sterke mate van invloed op het al dan niet slagen voor de verplichte inburgering.²⁷ Uit onderzoek onder Syriërs blijkt dat Syrische vrouwen (35%) vaker dan mannen (24%) door lichamelijke gezondheid of door pijn bepaald werk of bepaalde bezigheden niet konden doen.²⁸ De psychische ongezondheid is ook hoog. Wel is het aandeel vrouwelijke Syrische statushouders dat in de categorie 'psychisch ongezond' valt, licht gedaald van 46% in 2017 naar 43% in 2019. Ook geeft 26% van de Syrische vrouwen aan zich (heel) vaak eenzaam te voelen. 10% van de Syrische vrouwen ontvangen in 2019 hulp bij het omgaan met stress, somberheid of angst. Taalproblemen maar ook het moeilijk vinden om over angst, somberheid of stress te praten, worden als belangrijkste redenen genoemd waarom Syrische vrouwen geen hulp zoeken.²⁹

Over de gezondheidssituatie van Eritrese statushouders zijn geen kwalitatieve gegevens bekend. Wel lijken gezondheidsproblemen veelvuldig voor te komen.³⁰ Er zijn signalen over seksueel geweld, seksueel misbruik, beperkt anticonceptiegebruik en hoge incidentie van abortussen, vrouwelijke genitale verminking, onvoldoende gebruik van de geboortezorg en een hoge prevalentie van ongeplande zwangerschappen.³¹ Het is ook bekend dat meer vrouwen dan mannen tijdens hun vlucht te maken hebben gehad met (seksueel) geweld.³²

Sociale contacten

Het is bekend dat (vrouwelijke) statushouders meer contact zouden willen hebben met Nederlanders. De taalbarrière, culturele verschillen en de wederzijdse beeldvorming staan regelmatig het aangaan van deze contacten in de weg.³³ Vrouwen hebben minder contact met Nederlandse vrienden en kennissen dan mannen. In 2019 had 50% van de Syrische vrouwen ten minste wekelijks contact, bij de mannen was dat 61%.

26 Ruiz, I., & Vargas-Silva, C. (2017). Are refugees' labour market outcomes different from those of other migrants? Evidence from the United Kingdom in the 2005–2007 period. *Population, Space and Place*, 23(6), e2049.

27 Razenberg, I., & Asmoredjo, J. (2019). De rol van gezondheid bij inburgering van statushouders. *Naar optimale ondersteuning van statushouders met gezondheidsproblemen in het nieuwe inburgeringsstelsel*. Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving.

28 Sociaal en Cultureel Planbureau (2018), *ibid.*

29 Sociaal en Cultureel Planbureau (2020), *ibid.*

30 Razenberg, I., & Asmoredjo, J., *ibid.*

31 Jacob, Y. (2018). Eritrese vrouwen in de geboortezorg. Utrecht: Pharos.

32 Amnesty, *ibid.*

33 Sociaal en Cultureel Planbureau (2018), *ibid.*

Vooraf in de beginperiode wanneer statushouders net in Nederland zijn, hebben ze veel contact met hun landgenoten die ook in Nederland wonen. Dit neemt licht af naarmate ze langer in Nederland zijn. Bijna de helft van de Syrische vrouwen heeft in 2019 ten minste wekelijks contact met Syrische vrienden of kennissen die ook in Nederland wonen. Ook heeft 69% van de Syrische vrouwen elke week contact met vrienden en/of familie die in Syrië wonen en meer dan de helft ook met vrienden en/of familie buiten Syrië en Nederland.³⁴

Financiële situatie

Veel statushouders leven, zeker in de beginperiode, van een bijstandsuitkering. 41% van de Syrische vrouwen geeft in 2019 aan dat ze te weinig geld hebben om rond te komen, dat is iets minder dan in 2017 (47%). Ook Eritrese statushouders hebben te maken met financiële problemen. Vaak zijn er grote schulden gemaakt voor de vlucht en is er een hoge druk om geld te sturen naar familie in Eritrea. Daarnaast kan er sprake zijn van verplichtingen tot taks en andere financiële bijdrages aan het Eritrese regime. Geldzorgen kunnen een bron van stress en schaamte zijn, die contacten buitenshuis in de weg staan.³⁵

Genderrollen

Sommige statushouders komen uit gemeenschappen waar traditionele opvattingen over man-vrouwrollen heersen. Zo is het stichten van een gezin en het krijgen van kinderen een uiterst belangrijk doel in traditionele Eritrese gemeenschappen. Traditionele normen gelden vooral op het platteland. Wel hebben Eritrese vrouwen daar naast huishoudelijke en (kinder)zorgtaken ook specifieke taken in de landbouw en werken zij aanzienlijk meer uren per week dan mannen.³⁶

Ook in sommige gezinnen van statushouders, zeker wanneer ze net in Nederland gevestigd zijn, geldt een traditionele rolverdeling tussen mannen en vrouwen waarbij de vrouw het leeuwendeel van de zorg voor het gezin op zich neemt.³⁷ Wel zijn Syrische statushouders tussen 2017 en 2019 wat progressiever gaan denken over man-vrouwrollen. Bij lager opgeleiden is de grootste toename te zien.³⁸

34 Sociaal en Cultureel Planbureau (2020), *ibid.*

35 Ferrier, J., Kahmann, M., & Massink, L. (2017). *Jullie Nederlanders hebben voor alles een systeem. Handreiking voor ondersteuning van Eritrese nieuwkomers bij hun integratie.* Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving.

36 Ferrier, J., Kahmann, M., & Massink, L., *ibid.*

37 Sociaal en Cultureel Planbureau (2018), *ibid.*

38 Sociaal en Cultureel Planbureau (2020), *ibid.*

Colofon

Auteurs: Drs. M. de Gruijter, Joline Verloove, MSc, Marte Sikkema, MSc
M.m.v. Mariam Badou, MSc & Elly IJland
Vormgeving: Suggestie & Illusie
Financier: Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid
Uitgave: Kennisplatform Integratie & Samenleving
p/a Kromme Nieuwegracht 6, 3512 HG Utrecht, T (030) 230 3260

De publicatie kan gedownload worden via de website van het Kennisplatform Integratie & Samenleving:
www.kis.nl.

© Kennisplatform Integratie & Samenleving, Utrecht 2021.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij Movisie. Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with Movisie. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

Kennisplatform Integratie & Samenleving

Kennisplatform Integratie & Samenleving doet onderzoek, adviseert en biedt praktische tips en instrumenten over vraagstukken rond integratie, migratie en diversiteit. Daarnaast staat het platform open voor vragen, signalen en meningen en formuleert daar naar beste vermogen een antwoord op. Deze kennisuitwisseling is bedoeld om een fundamentele bijdrage te leveren aan een pluriforme en stabiele samenleving. Blijf op de hoogte van alle projecten, vragen en antwoorden en andere kennisuitwisseling via www.kis.nl, de [nieuwsbrief](#), [Twitter](#) en [LinkedIn](#).

Kennisplatform Integratie & Samenleving is een programma van het Verwey-Jonker Instituut en Movisie
T 030 230 32 60

E info@kis.nl

I www.kis.nl